

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

SPOROČILO ZA MEDIJE

Dr. Jože Podgoršek, Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano, sem imel v torek, 15. 5. 2018, tiskovno konferenco, na kateri sem predstavil svoje delo od jeseni 2017 dalje s poudarkom na spreminjanju Zakona o kmetijstvu, Vladi RS oddanemu Letnemu poročilu varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano za leto 2017 in ugotovljenih novih pozitivnih praksah v verigi preskrbe s hrano in domnevno nepoštenih praksah ter nedovoljenih ravnanjih.

Med pozitivnimi praksami sem zasledil sledeče:

- Intenzivna promocija slovenskih izdelkov v nekaterih trgovskih verigah:**¹
  - Mercator, d. d.: vzrejeno v Sloveniji; pridelano v Sloveniji; iz Slovenije; radi imamo domače;
  - Spar Slovenija, d. o. o.: Slovenija, moja dežela; vzrejeno v Sloveniji; pridelano v Sloveniji;
  - Engrotuš, d. o. o.: spoštujmo, kar je naše, slovensko; slovensko, s podeželja;
  - Hofer, d. o. o.: kakovost iz Slovenije;
  - Lidl, d. o. o.: slovenski izdelek.
- Odlično sektorsko sodelovanje med pridelovalci kmetijskih pridelkov in izdelkov:**
  - KZ Agraria Koper, KZ Sloga, KZ Cerklje, KZ Ptuj, KZ Novo mesto povezujejo pridelovalce zelenjave;
  - Klet Brda, Vinakras, KZ Metlika, KZ Krško povezujejo vinogradniške družine;
  - Perutninarski zadrugi Pivka in Ptuj odlično skrbita za svoje člane, rejce perutnine, in se v njihovem imenu usklajujejo s kupci perutnine;
  - Mlekop povezuje rejce in zadruge z namenom enotne prodaje mleka, letno rejci prodajo prek tega združenja več kot 100 mio litrov mleka;
  - inovativnost pri promociji mleka in mlečnih izdelkov v Mlekarni Planika in Mlekarni Celeia;
- uvajanje novih lokalnih ponudnikov in produktov** ter uvajanje teh produktov na lokalnih tržnih mestih v trgovskem sistemu Mercator, d. d. S projektom »Radi imamo domače« so v svoj trgovski sistem vključili več kakor 800 novih domačih izdelkov manjših dobaviteljev, med katerimi večina nima zadostnih količin za kritje vseh trgovskih centrov po Sloveniji, zato so ponudbo povečali predvsem na lokalnih območjih, s čimer si prizadevajo za kratke tržne poti;
- uvajanje novih lokalnih ponudnikov in produktov** ter uvajanje teh produktov na lokalnih tržnih mestih v trgovskem sistemu Engrotuš, d.o.o. S projektom »Slovensko, s podeželja« želijo v svojo trgovsko verigo privabiti slovenske dobavitelje, katerim bodo prek kompetenčnega centra s strokovnjaki pripravili tudi usposabljanje. Prav tako bodo sklepali pogodbe o sodelovanju z okvirnimi količinami in predvidenim časom odkupa prehranskih izdelkov dobaviteljev. V decembru so že zbrali pridelovalce zelenjave in sadja, po novem letu pa začenejo z vključevanjem drugih skupin prehranskih izdelkov;
- vztrajanje pri neto nabavni ceni** v trgovskih verigah Lidl, d. o. o. in Hofer, d. o. o.;
- pospeševanje reje perutnine** s subvencijami za nove rejce oziroma nove površine za rejo s strani podjetja Pivka perutninarstvo, d. d.;
- prevzemanje tveganja glede nihanja cen krme** za pogodbene rejce Pivke perutninarstvo, d. d. s strani kupca perutnine;
- pošten obračun dogovorjenih akcij glede na v akciji prodane količine prehranskih izdelkov** z nekaterimi dobavitelji v trgovski verigi Spar Slovenija;
- intenzivna promocija slovenskih prehranskih izdelkov in slovenskih dobaviteljev**, pri čemer nova analiza kaže, da je bil največji poudarek na promociji prehranskih izdelkov slovenskih

¹ Episcenter, d. o. o., projektna naloga Analiza promocijskih aktivnosti v posameznih trgovskih verigah v Sloveniji; Ljubljana, 24. november 2017; naročnik: varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano.

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

dobaviteljev v letu 2017 v trgovskih verigah Mercator, d. d. (53,12 %), Engrotuš, d. o. o. (48,90 %) in Spar Slovenija (47,28 %)²;

Domnevno nepoštene prakse in nedovoljena ravnanja

Kljub vsem dosedanjim naporom različnih deležnikov v verigi preskrbe s hrano še vedno zaznavamo identične domnevno nepoštene prakse. Tudi od jeseni 2017 dalje smo zaznali nadaljevanje obstoječih domnevno nepoštenih praks in prenašanje le-teh tudi v pogodbe med deležniki za leto 2018. Domnevno nepoštene prakse se pojavljajo praktično v celotni verigi od primarnega pridelovalca do končnega ponudnika.

Zelo pogosto se pri **trgovskih verigah** izvajajo naslednje domnevno nepoštene prakse:

- trgovska veriga plača blago po nabavnih akcijskih cenah izven časa trajanja akcije za potrošnika (tudi pred in/ali po poteku akcije za potrošnika),
- vsiljevanje plačil, popustov, rabatov, super rabatov izven fakture (dobropisi, protifakture ipd.),
- prispevek za uvrščanje dobavitelja in/ali asortimana.

Domnevno nepoštene prakse, ki jih **trgovske verige** pogosto izvajajo in ki pomembno vplivajo na razmerje, so:

- 60-dnevi rok za potrditev povišanja cen na pobudo dobavitelja, ob pritisku trgovine za znižanje cen se to izvede v le nekaj dneh,
- ustno podane zahteve trgovine za znižanje cen,
- prenašanje generičnih trženjskih dejavnosti na dobavitelje,
- nepošteno visoke pogodbene kazni zaradi zamud pri dobavi, včasih zaradi višje sile (npr. prometa) le za eno uro,
- vračilo dostavljenih, a neprodanih izdelkov, oziroma zaračunavanje nadomestila za odstranitev teh izdelkov kakor tudi izdelkov, ki jim je potekel rok uporabnosti, razen v primeru izdelkov, ki so bili trgovcu dostavljeni prvič,
- številni v pogodbi nedoločeni prispevki za trženjske dejavnosti (oglaševanje, pozicioniranje, izpostavitve ipd.),
- prispevek za kritje dela logističnih stroškov kupca (distribucija blaga) po dobavi,
- prispevek za ohranitev asortimana/dobavitelja,
- prispevek za širjenje asortimana.

Domnevno nepoštene prakse, ki jih **trgovske verige** vsiljujejo občasno, so:

- nadomestilo za zmanjšanje prometa ali marže kupca zaradi zmanjšane prodaje določenega blaga,
- neprevzem dogovorjenih količin izdelkov v skladu z dogovorjeno dinamiko odkupa,
- prenos poslovnega tveganja na dobavitelja in zaračunavanje povračil za kalo, razlitje, poškodbe in/ali kraje po dobavi oziroma prevzemu izdelkov,
- prispevek za paletno mesto,
- pogojevanje sklenitve pogodbe oziroma poslovnega sodelovanja s kompenzacijo protidobave kmetijskih proizvodov ali živil in/ali storitev od kupca ali njegovih odvisnih podjetij,
- zahteva kupca, da dobavitelj ne prodaja izdelkov drugim kupcem po nižjih cenah od tistih, ki jih plača sam,
- prispevki za širitev prodajne mreže trgovca, izboljšanje ali preureditev obstoječih prodajnih mest, širitev skladiščnih zmogljivosti trgovca, širitev distribucijskega omrežja kupca,

² Episcenter, d. o. o., projektna naloga Analiza promocijskih aktivnosti v posameznih trgovskih verigah v Sloveniji; Ljubljana, 24. november 2017; naročnik: varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano.

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

- redno koriščenje dodatnega popusta (ki je višji od katerekoli obrestne mere, tudi zamudne obrestne mere) za plačilo faktur pred rokom zapadlosti (*cassasconto*),
- prispevki za postavitve izdelkov na police na prodajnih mestih trgovca,
- prodaja blaga končnemu potrošniku pod nabavno ceno blaga,
- prekinitev naročil posameznega blaga ali bistveno zmanjšanje naročila brez predhodnega pisnega obvestila trgovca v roku, določenem v pogodbi.

Manj problematične domnevno nepošteno prakse, ki so redke v odnosu med **trgovsko verigo** in dobaviteljem, so:

- nadomestilo za razkladanje dobavljenega blaga,
- prevzem neprodanega blaga prejšnjega dobavitelja,
- povračilo stroškov za sklenitev pogodbe, ki niso sorazmerni z dejanskimi stroški,
- pogojevanje sklenitve ali podaljšanja pogodbe z zahtevo za proizvodnjo in dobavo izdelkov za trgovske blagovne znamke, ki veljajo za zamenljive z izdelki blagovne znamke dobavitelja,
- zaračunavanje v pogodbi nedogovorjenih aktivnosti,
- nepregledno zmanjšajte količine in/ali vrednosti naročil blaga standardne kakovosti,
- povračilo stroškov za skladiščenje in ravnanje z blagom po dostavi,
- zahteva po ekskluzivnosti prodaje drugih izdelkov, ki jih dobavitelj ne proizvaja za kupca kot trgovsko blagovno znamko,
- prodaja blaga končnemu potrošniku blaga pod trgovsko blagovno znamko pod lastno ceno proizvodnje,
- prenos poslovnega tveganja na dobavitelja po dobavi za stroške glob in drugih kazni,
- razvojni prispevek.

Te domnevno nepošteno prakse je identificirala tudi Javna agencija RS za varstvo konkurence v sektorski raziskavi, ki jo je opravljala v letih 2016 in 2017 na podlagi priglasitve domnevno nepoštenih praks s strani varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano.

Domnevno nepošteno prakse sem zaznal tudi pri **živilsko predelovalnih podjetjih**. Ta podjetja v odnosu do dobaviteljev (zadrug ali kmetijskih gospodarstev) domnevno izvajajo naslednje domnevno nepošteno prakse:

- zamuda pri plačilu kupljenega pridelka (v nekaterih primerih so zamude tudi okoli 45 dni po dogovorjenem in na računu navedenem roku plačila),
- enostransko znižanje nabavnih cen surovine (prodajnih cen na kmetijah ali zadrukah),
- potvarjanje porekla blaga prehranskih izdelkov (praviloma iz tujega v slovensko poreklo).

Nekatera kmetijska gospodarstva so me opozorila na domnevno nepošteno prakse, ki jih izvajajo **kmetijske zadruge**. Nepošteno prakse so pri zadrukah pogosto posledica nepoštenih praks kupcev njihovih prehranskih izdelkov ali težav s plačilno sposobnostjo pri poslovanju posamezne zadruge. Ne glede na to v nadaljevanju podajam domnevno nepošteno prakse zadrug:

- zamuda pri plačilu kupljenega pridelka ali izdelka,
- pogosto previsoko prikazani stroški logistike pri organiziranju odkupa pridelkov ali izdelkov in prodaji naslednjemu členu v verigi preskrbe s hrano,
- vezana trgovina pri odkupu pridelkov posamezne kmetije z nakupom reprodukcijskega materiala po nekonkurenčnih cenah,
- nespoštovanje pogodbenih zavez,
- načrtovanje odkupa pridelkov od kmetov brez pogodbe, zaradi česar kmetije ne morejo načrtovati pridelave ali reje.

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

Nekatere domnevno nepošteno prakse pa zaznavamo tudi med **potencialno partnerskimi deležniki znotraj iste skupine deležnikov**. To so bodisi živilskopredelovalna podjetja, ki se nepošteno ovirajo med sabo, zadruga, ki nastopajo sovražno druga proti drugi, primarni pridelovalci, ki domnevno načrtno rušijo vse poskuse za boljše medsebojno sodelovanje idr.

V tem obdobju so nas nekateri deležniki opozorili na **sistemska težava pri trženju in prodaji vina**. Vinogradniki in vinarji ocenjujejo, da se v Sloveniji letno pridelata okoli 90 mio litrov vina, uradno pa se ga proda okoli 31 mio litrov. Od tega se po ocenah okoli 70 % proda trgovskim verigam in 30 % gostinstvu. Pri prijavi pridelka vinogradniki pogosto namenoma prijavijo manjšo količino pridelka od dejanske z namenom izkrivljanja podatkov o količini pridelanega grozdja in vina. Zaradi manjših prijavljenih količin pridelanega vina se odpira možnost prodaje vina brez računa (na t. i. sivem trgu), kar spravlja v nekonkurenčni položaj urejene vinske kleti z urejenimi podatki in točnimi masnimi bilancami, ki vso količino vina prodajo izključno z računom. Ocenjuje se, da se je t. i. sivi trg v letu 2017 znova povečal na delež, kot je bil pred uvedbo davčnih blagajn (vinogradniki ocenjujejo, da so davčne blagajne kratkoročno omejile prodajo vina brez računov). Za ureditev stanja na trgu vina vinogradniki in vinarji pričakujejo intenzivnejšo vlogo države in pristojne inšpekcije, ki bo zajezila nezakonito prodajo brez računov.

Nekateri **pridelovalci krompirja so nas opozorili na veliko težavo zaradi nespoštovanja medsebojnih dogovorov**. V letu 2017 je 12 pridelovalcev krompirja (2 zadrugi in 10 večjih pridelovalcev) ustanovilo gospodarsko interesno združenje Združenje pridelovalcev krompirja Slovenije. Namen ustanovitve tega združenja je bil pospeševanje pridobitne dejavnosti svojih članov in izboljšanje kakovosti produktov in storitev ter s tem krepitev konkurenčnega položaja članov in panoge v Sloveniji. Prav tako želijo prek združenja opozarjati na različna zavajanja nekaterih prodajalcev krompirja, tudi glede porekla (prepakiranje uvoženega in prodaja z oznako slovenskega porekla). Zaradi medsebojnih nesoglasij, celo izčrpavanja posameznih članov, je združenje naletelo na velike težave, saj člani nikakor niso uspeli spoštovati dogovorjenega, od načrtovanja pridelave, kakovosti ponudbe in drugih dogovorov. Prav tako so proti dogovorom združenja delovali nekateri pridelovalci in tudi zadruga, ki niso bile včlanjene v to združenje. Zato menimo, da posamezni primarni pridelovalci ali zadruga s takšnim delovanjem načrtno uničujejo poskuse ureditve pridelave krompirja v Sloveniji.

Nekatera mesnopredelovalna podjetja so nas opozorila na medsebojno izčrpavanje podjetij. Izčrpavanje pogosto poteka z zniževanjem cen mesa in mesnih izdelkov na trgu, pri čemer ta podjetja pogosto izvajajo pritiske tudi na svoje dobavitelje, torej primarne pridelovalce, tj. rejce živali, prav tako pa sumimo, da ponarejajo poreklo. Ta podjetja pogosto z nakupom poceni mesa izven Slovenije in s ponarejanjem porekla znižujejo cene domnevno slovenskega mesa in mesnih izdelkov iz domnevno slovenskega mesa, tako da podjetja z urejenimi masnimi bilancami in poštenim poslovanjem ne morejo več konkurirati na slovenskem trgu. Po drugi strani nekatera mesnopredelovalna podjetja domnevno nepošteno uporabljajo podobno promocijo kot druga in poskušajo prepričati potrošnike, da so njihovi izdelki enaki kot izdelki nekaterih uveljavljenih blagovnih znamk. Zaradi tega so nekatera podjetja začela s sodnimi postopki za dokazovanje izrabe njihove blagovne znamke ali lokacije pridelave s strani drugih slovenskih podjetij znotraj mesnopredelovalne industrije. Zato ocenjujemo, da mesnopredelovalna podjetja ne poskušajo sodelovati, ampak predvsem izčrpavajo konkurenco.

Sprememba Zakona o kmetijstvu

V času nastajanja Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu sem tudi sam sodeloval v delovni skupini z željo, da resnično pripravimo zakonsko podlago za učinkovito preprečevanje nepoštenih praks in nedovoljenih ravnanj. K temu so me dodatno motivirali zaključki sektorske raziskave Javne agencije RS za varstvo konkurence, ko je vendarle ugotovila podobne pogodbene

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

zaveze v verigi preskrbe s hrano kot varuh, med zaključki pa navedla potrebo po dopoljnjeni zakonski podlagi za učinkovito preprečevanje nepoštenih praks in nedovoljenih ravnanj. Prav tako je sprememba zakona pojasnila izraz »stranke z znatno tržno močjo«.

Zakon dodatno utemeljuje nedovoljena ravnanja na način, da jih taksonomsko našteva. Tako so v 61.f členu Zakona o kmetijstvu navedena **sledеča nedovoljena ravnanja**:

(1) Nedovoljena ravnanja so tista ravnanja, s katerimi ena stranka, ki je podjetje v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence (v nadaljnjem besedilu: podjetje), s svojo znatno tržno močjo, ki je razvidna iz obsega prodaje ali letnega prometa v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence (v nadaljnjem besedilu: letni promet), še zlasti v razmerju do druge pogodbene stranke, v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji izkorišča drugo pogodbeno stranko.

(2) Domneva se, da ima **stranka znatno tržno moč**, če deluje na nabavni strani in je v preteklem letu v Republiki Sloveniji ustvarila najmanj 25.000.000 eurov letnega prometa.

(3) **Nedovoljena ravnanja** so zlasti:

1. povračilo za storitve, ki niso bile opravljene, ali za storitve, ki so bile opravljene, vendar niso bile pisno in jasno vnaprej dogovorjene med strankama;
2. povračilo za uvrstitev, ohranitev ali širjenje asortimaja oziroma izdelkov;
3. povračilo za postavitve izdelkov na police na prodajnih mestih, razen če se stranki pisno dogovorita o izpostavitvi blaga na posebej izpostavljenih prodajnih površinah;
4. zaračunavanje promocije blaga, razen če se stranki pisno dogovorita o promocijskih storitvah, ki bodo izvedene in katerih realizacijo je mogoče dokazati;
5. povračilo stroškov za sklenitev pogodbe;
6. prispevek za širitev prodajne mreže trgovine, izboljšanje ali preureditve obstoječih prodajnih mest, širitev skladiščnih kapacitet, širitev distribucijskega omrežja in podobnih aktivnosti;
7. vračilo dostavljenih, a neprodanih izdelkov in tudi izdelkov, ki jim je potekel rok uporabnosti, ali zaračunavanje nadomestil, povezanih z navedenim neprodanim blagom, razen za izdelke, ki so bili dostavljeni prvič, ali kadar gre za blago, ki ni hitro pokvarljivo živilo iz tretjega odstavka 61.b člena tega zakona in katerega rok uporabe je še najmanj ena tretjina od dostave do zapadlosti, če je vračilo tovrstnih izdelkov opredeljeno v pogodbi;
8. plačilo blaga, ki ni bilo prodano v času trajanja akcije, po nabavnih akcijskih cenah;
9. redno ali nesorazmerno zaračunavanje popusta za plačilo računov pred rokom zapadlosti;
10. zaračunavanje nadomestila za zmanjšanje prometa, prodaje ali marže zaradi zmanjšane prodaje določenega blaga;
11. nespoštovanje plačilnih rokov iz tega zakona;
12. neprevzemanje dogovorjenih količin izdelkov skladno z dogovorjeno dinamiko odkupa, če ta odstopa od dogovora za več kot 25 odstotkov;
13. pogojevanje sklenitve pogodbe oziroma poslovnega sodelovanja s protidobavo po nekonkurenčnih pogojih;
14. zahteva po ekskluzivnosti prodaje posameznega blaga, razen za blago, ki je proizvedeno za prodajo po trgovinski blagovni znamki ali na zahtevo stranke in po strankinih specifikacijah;
15. pogojevanje sklenitve ali podaljšanja pogodbe ali prevzema izdelkov z zahtevo po proizvodnji in dobavi izdelkov za trgovinsko blagovno znamko, ki se štejejo za zamenljive z blagovnimi znamkami proizvajalca;
16. zahteva pogodbene stranke, da druga pogodbeno stranka ne prodaja izdelkov tretjim strankam po nižjih cenah od tistih, ki jih plača sam;

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

17. prekinitve naročil posameznega blaga ali bistveno zmanjšanje naročila brez predhodnega pisnega obvestila v roku, določenem v pogodbi, pri čemer rok ne sme biti določen neprimerno;
18. diskriminatorno ali nesorazmerno zaračunavanje nadomestila za razkladanje dobavljenega blaga;
19. prenos poslovnega tveganja na stranko, ki dobavlja, in zaračunavanje povračil za kalo, razlitje, poškodbe, inventarni manko ali krajo po prevzemu izdelkov;
20. prenos poslovnega tveganja na stranko po dobavi za naložene globe ali druge kazni, razen če je globa ali druga naložena kazen zaradi pomanjkljivosti blaga, za katero je odgovoren dobavitelj;
21. določanje nesorazmernih ali nepoštenih pogodbenih kazni;
22. prepoved odstopa terjatev;
23. neizpolnjevanje obveznosti glede pisne oblike pogodbe, sklenitve pogodbe pred dobavo blaga in obveznih sestavin pogodbe iz 61.g člena tega zakona.

(4) Pogodba je v delu, ki vsebuje nedovoljena ravnanja, nična.

(5) Določbe tega člena se ne uporabljajo za razmerja med zadrugo, v skladu z zakonom o zadrugah, in člani te zadruge.«.

Isti zakon v 61.g členu predvideva **pisnost pogodb**. Člen se glasi:

1) Pogodbe v verigi preskrbe s hrano morajo biti sklenjene v pisni obliki in pred dobavo blaga ter vsebovati naslednje obvezne sestavine:

1. okvirna vrednost prometa in okvirni cenik blaga;
2. okvirna količino blaga in okvirni časovni razpored dobave blaga, če gre za blago iz prve alineje tretjega odstavka 61.b člena tega zakona;
3. trajanje pogodbe, ki se lahko sklene za določen ali nedoločen čas z določili o odpovedi;
4. podrobnosti o plačilnih rokih in postopkih;
5. načine dobave blaga;
6. pravila, ki se uporabljajo za spremembo cene blaga, in
7. pravila, ki se uporabijo v primeru višje sile.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek pisne pogodbe niso obvezne, če vrednost pogodb med dvema subjektoma v posameznem koledarskem letu ne preseže 15.000 eurov, za ta del pa morajo biti izdane dobavnice ali odkupni blok.

Zakon o kmetijstvu je spremenil tudi **sankcije za kršitve**. Zakon določa:

(1) Z **globo do 0,25 odstotka letnega prometa podjetja** ustvarjenega v Republiki Sloveniji v predhodnem poslovnem letu se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja poklicno dejavnost, če krši 61.f ali 61.g člen tega zakona.

(2) Z globo od 5.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka.

ZAKLJUČEK

Ponovno prosim vse vas, ki pomembno vplivate na oblikovanje javnega mnenja, da po svojih močeh in na pošten način še naprej **promovirate lokalno pridelano in predelano hrano s slovenskim poreklom**. Kajti, če bodo slovenski potrošniki iskali slovenske prehranske izdelke v naših trgovinah, javnih prehranskih obratih in drugje, potem bodo ti izdelki pridobili konkurenčno prednost pred tujimi izdelki.

**VARUH ODNOSOV
V VERIGI PRESKRBE S HRANO**
Republika Slovenija

Za vašo pripravljenost za promocijo slovenske verige preskrbe s hrano se vam že vnaprej najlepše zahvaljujem in se veselim ponovnega srečanja z vami, prav tako pa lahko novice pridobite tudi na spletni strani na naslovu: www.varuhverigehrane.si.

dr. Jože Podgoršek
Varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano